

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/308/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

55/2012. (II. 15) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. június 3-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. február 15-én tartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. június 3-án elektronikus úton terjesztette elő panaszát – amelyet 2011. június 20-án aláírásával is megerősített – a Testületnél a vele szemben 2011. május 27-én foganatosított rendőri intézkedés (igazoltatás, előállítás, bilincsalkalmazás), illetőleg rendőri intézkedés elmulasztása miatt.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2011. május 27-ére, a helyi Városházára testületi ülést hirdettek meg. A panaszos megjegyezte, hogy a város polgármesterével régóta „haragos” viszonyban van, és a városházán már több esetben – volt, hogy rendeletek módosításával – ellehetlenítették állampolgári jogainak gyakorlásában a helyi rendőrkapitányság segítségével. A panaszos hozzátette, hogy a rendőrség részéről felmerült jogsértések miatt mind a Testület, mind pedig a P. Nyomozó Ügyészség nyomozást folytat.

A tárgyi intézkedés napján 9 óra 30 perckor kezdődött a testületi ülés. A panaszos pedig 8 óra felé érkezett a Városháza elé, ahol a véleménynyilvánításhoz való alkotmányos joggal kívánt

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

élni egy transzparens segítségével. A panaszos a transzparenst egy horgászbotra akasztotta, és azt egy kandelábernek döntötte neki.

Ezt követően a városi rendőrkapitányságra tett bejelentést, azzal a tartalommal, hogy az egyszemélyes véleménynyilvánítás alkotmányos jogával él a Városháza előtt, elmondva és kihangsúlyozva, hogy azt milyen módon – azaz, hogy nem a kandeláberen lóg a transzparens, hanem horgászboton – teszi. Véleménye szerint az kandeláberen is lehetne, hiszen alkotmányos alapjogot önkormányzati rendelet nem korlátozhat.

A panaszosnak közben eszébe jutott, hogy a Városháza emeletén kiállítás szokott lenni fényképekből vagy festményekből, ezért gondolta, megnézi azokat. Azonban, amint ment volna fel a lépcsőn az emeletre, két ember útját állta és közölte vele, hogy „abból nem lesz semmi”, a testületi ülés csak 9 óra 30 perckor kezdődik. A panaszos elmondta, hogy nem a testületi ülés miatt kíván felmenni az emeletre, hanem más okból, ennek ellenére továbbra sem engedték őt oda. Sőt, amikor a panaszos lépést tett az emelet irányába, visszalökték, lökdösték. Nem sokkal később két biztonsági őr is megjelent, akik szintén útját állták, amin a panaszos megdöbbsent. A panaszos rákérdezett: „Mi az hogy nem mehetek fel az emeletre? Egy közintézményben vagyunk, milyen jogon teszik meg ezt?” Erre válasz nem érkezett.

A panaszos telefonon bejelentést tett a rendőrségen arról, hogy személyi szabadságában korlátozzák a Városházán, kérve intézkedésüket, majd visszament transzparenséhez, hogy ott várja meg a rendőröket.

A helyszínre megérkeztek a rendőrök a közrendvédelmi osztály vezetőjének vezetésében. A panaszosnak nem volt lehetősége előadnia sérelmét, mivel azonnal intézkedés alá vonták transzparensé miatt, tekintettel arra, hogy a panaszos bejelentését megelőzően bejelentés érkezett a rendőrségre a transzparens miatt. A panaszos ezen megdöbbsent.

A panaszos értetlenül állt azon tény előtt is, hogy vele szemben nem a város közterület felügyelői, hanem a rendőrség járt el. A közterület-felügyelők a panaszos szerint a Városházán voltak, akik tudtak a panaszos jelenlétéről és a transzparensről.

Az intézkedő rendőr elmondta neki, hogy közterület-foglalási engedélyt kellett volna kérnie a transzparensre, mert az a kandeláberen lóg, majd felmutatott egy bírósági ítéletet, amely egy transzparens kandeláberre való kifeszítése (két kandeláber között) miatti panaszost elmarasztaló döntésről szól. A panaszos erre elmondta, hogy „azon bírósági ítélet, melyet bírósági titkár hozott a P. Városi Bíróságon, téves”. A panaszos rögzítette, hogy ugyanezen ügyben egy Megyei Bíróság az Alkotmánybírósághoz fordult, mert azt észlelte, hogy önkormányzati rendelet korlátozna alkotmányos alapjogot. Az ügyben döntés még nem született.

A panaszos még egyszer elmondta a rendőrnek, hogy véleménynyilvánítás esetén nem kell engedélyt kérni, illetve, hogy a transzparens nem a kandeláberen lóg (ezt be is jelentette reggel a rendőrségre telefonon), hanem egy horgászboton, ami csak neki van döntve a kandelábernek. („Egy kerékpár ha hozzá van döntve egy villanyoszlopnak, akkor ...?”)

A panaszos ismételt hangot adott annak, hogy véleménynyilvánításról van szó, illetve a 1039/B/2006. AB határozatra hivatkozott (helyesen: 4/2007. (II. 13.) AB határozat, ügyszám:

1039/B/2006). E szerint: „Az Alkotmány 44/A. §-a (2) bekezdésének értelmében helyi önkormányzat képviselő-testülete feladatkörében magasabb szintű jogszabállyal nem ellentétes rendeletet alkothat. A helyi önkormányzat nem egészítheti ki a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvényben (a továbbiakban: Gyt.) meghatározott feltételrendszert, mivel a politikai rendezvények – és más, a Gyt. hatálya alá tartozó rendezvények – jogi feltételeinek szabályozására sem a Gyt., sem más jogszabály jogalkotási felhatalmazást nem ad, önálló szabályozási jogköre a helyi önkormányzatnak a gyülekezési jog – mint alapvető jog – tekintetében pedig nincs. Közterület-használati hozzájárulás hiányában politikai rendezvény rendeltetészerűen nem lenne megtartható, az Ör. Tehát alapvető jog gyakorlását korlátozza. A Fővárosi Közgyűlés a vizsgált – a gyülekezési jogot korlátozó – rendelkezés megalkotásával túllépte rendeletalkotási hatáskörét. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ör. vonatkozó szövegrészét megsemmisítette.”

A panaszos „felvilágosítása” nem hatott, mivel az intézkedő rendőr felszólította, hogy vegye le a transzparenst, mire a panaszos úgy reagált, „nem, ha akarják önök leszedik”, mire a rendőrök le is szedték a transzparenst.

Mindezek előtt még elkérték a panaszos személyi igazolványát és lakcímkártyáját, országos fokozott ellenőrzés hatályára való hivatkozással. A panaszos kérte a Testülettől, hogy vizsgálja meg, megfelelt-e ez a valóságnak, mint igazoltatási indok. A panaszos lakcímkártyáját nem adta át, és felhívta a rendőr figyelmét arra, hogy azt nem köteles átadni. A rendőr a személyi igazolvánnyal arrébb ment és adatait bediktálta az ügyletre.

Ezek után – átélve az aznap történtek eseményeit – a panaszos a „Diktatúra!” szó kiáltásával adott hangot véleményének, mire a rendőr felszólította, hagyja abba azt, mert cselekményével garázdaságot követ el. A panaszos erre sípjába fújta, hangot adva – „némelykor hangosan” – véleményének.

Ezt követően a rendőr elvette a panaszos kezéből a kamerát és közölte, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítják. A panaszost megbilincseltek, a rendőrautóhoz kísérték, majd a rendőrkapitányságra vitték, ahol elvettek tőle minden tárgyat, majd megmotozták és egy ráccsal elzárt „cellába” tették, ahol csak egy szék volt. A panaszos szabadon bocsátásáig három órát töltött itt.

Miután a kiengedték a Városházára ment, ahol kiderült számára, hogy pont akkor engedték szabadon, amikor a testületi ülésnek vége lett. Erre abból következett, hogy néhány képviselő még a Városháza előtt beszélgetett, az ülésteremben pedig még épp szerelték szét a hangosítást. Felmerült a panaszosban azon kérdés, „azért voltam bent a 3 órát, azért engedtek csak el három óra múlva, hogy a testületi ülés ideje alatt ne lehessen jelen a Városházán – ezt akarta minden bizonnyal a polgármester is”.

A panaszos szerint sem a transzparensszel, sem a hangos véleménynyilvánítással nem valósított meg szabálysértést, ezért az nem adott okot rendőri intézkedésre. Megjegyezte, a transzparens sem a kandeláberen lógott, amit a rendőrnek látnia kellett volna. A hangos véleménynyilvánítás pedig nem volt megbotránkoztató, hiszen azok nem trágár, gyalázkodó stb. szavak voltak, melyek másokban valóban megbotránkozást kelthettek volna.

A panaszos rögzítette, hogy mely öt dokumentumot kapta kézhez szabadon bocsátásakor (egy sorszám nélküli „IGAZOLÁS” nevezetű, mely előállítás kezdetét és végét jelöli; egy szintén sorszám nélküli „FELJEGYZÉS” nevezetű, mely a kiértesített személy értesítését igazolja; egy „TÁJÉKOZTATÓ”, illetve „JEGYZŐKÖNYV” elnevezésű, amely utóbbi a befogadásakor elvett tárgyakat jegyzékét tartalmazza).

A panaszos hozzátette, hogy milyen okból, illetve milyen szabálysértés miatt állították elő, azt nem közölték vele a kapitányságon, és olyan dokumentumot sem kapott, amelyen az fel lenne tüntetve. Azon dokumentum másodpéldányát, amely a transzparens rendőrségi lefoglalását igazolná, nem adták neki át. Ezt az iratot egy hatósági tanú írta alá, mert a panaszos nem volt hajlandó azt aláírni.

A panaszos véleménye szerint rendőrségi intézkedésre, különösen előállítására, semmilyen okot nem adott, ezért az jogszerűtlen volt, így kérte a Testület vizsgálatát.

2) A panaszos 2011. június 2-án megküldte panaszja megerősítését, illetve a fentiekben felsorolt, a rendőri intézkedés során átadott dokumentumok másolati példányát, amelyek tartalmát a Testület a jelen állásfoglalás II. részében ismerteti.

3) A panaszos panaszja kiegészítéseként 2011. július 20. napján továbbította a Testület számára a M. Városi Bíróság 2011. július 6-án megszüntetéséről szóló végzését. A panaszos 2011. május 27-ei magatartása miatt a rendőrség feljelentéssel élt a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 142/A. § (1) bekezdésében ütköző szabálysértés – azaz garázdaság – okán. A bíróság – tekintettel arra, hogy sem a feljelentés, sem az eljárás alá vont személy és a tanúk vallomása nem támasztotta alá az eljárás alá vont személy felelősségét, az eljárás adatai alapján nem volt megállapítható a szabálysértés elkövetése – a panaszos ellen indított szabálysértési eljárást az Szabs. tv. 84. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel megszüntette.

Ezen túl a panaszos megküldte a rendőrség tárgyi ügyben 2011. június 2-án kelt feljelentését, valamint a M. Bírósághoz benyújtott bizonyítási indítványát, illetve a P. Nyomozó Ügyészséghez továbbított feljelentését. Ez utóbbi dokumentumban a panaszos kérte az ügyészségtől, hogy a szabálysértési feljelentést vizsgálja felül, tekintettel annak valótlan tartalmára. A panaszos elküldte a tárgyi ügghöz szorosan nem kapcsolódó beadványait is (pl.: május 2-ai rendőri intézkedés kapcsán tett feljelentését), amelynek részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

4) A panaszos 2011. augusztus 28-án kelt beadványában az alábbiakkal egészítette ki panaszát.

a) Kifejezésre juttatta, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlását önkormányzati rendelet nem korlátozhatja. A rendőrség által hivatkozott önkormányzati rendelet a gazdasági, egyéni érdekeket szolgáló reklám és egyéb tevékenység kapcsán írja elő a használati engedély beszerzésének szükségességét. Utalt arra is, hogy a gyülekezési törvény sem köti a békés gyülekezéshez való jog gyakorolhatóságát közterület-foglalási engedélyhez. A panaszos szerint, ahogy az „egyszemélyes véleménynyilvánítás” gyakorlásának tényét nem kell bejelenteni a rendőrségen, úgy ahhoz más hatóságtól, hivataltól sem kell engedélyt kérni. Megítélése szerint, ha közterület-foglalási engedélyhez lenne kötve egy demonstráció

megtartása, akkor az alapjog gyakorlás teljesen ellehetetlenülne. Ezért az önkormányzati rendelet nem vonatkozik a demonstrációkra, demonstrálókra, tehát a panaszos cselekményére sem.

A panaszos hivatkozott a B. Megyei Bíróság ítéletére, amely egyértelműen kimondta, hogy az önkormányzati rendelet nem vonatkozik a panaszos magatartására, a demonstrálókra. Ez a tény a város jegyzőjének 2007. november 21-én kelt határozatából is kiderült.

Megjegyezte, hogy a történetek előtt három évig ugyanazon módon és helyen nyilvánította ki véleményét, mégsem alkalmazták a kérdéses önkormányzati rendeletet.

A panaszos szerint – ugyan a rendőri intézkedésre az önkormányzati bejelentés alapján került sor – a bejelentőknek tudomásuk kellett, hogy legyen arról, bejelentésükkel a rendőrséget félrevezetik. A rendőrség pedig hagyta magát félrevezetni. Megemlítette, az önkormányzat nem indított ellene közterület-használati díj meg nem fizetése miatt eljárást, bírságot nem róttak ki rá. A panaszos szerint ez is azt támasztja alá, hogy a bejelentők tisztában voltak azzal, hogy cselekményére az önkormányzati rendelet nem vonatkozik.

A panaszos azt vélelmezte, hogy a rendőrség védekezésképpen elküldte a Testületnek az elmarasztalásáról szóló, hasonló ügyben hozott ítéletet, amely téves ítélet miatt perújítási kérelmet nyújtott be.

A panaszos szerint mindezek, valamint az általa teljes egészében beidézett egy AB határozat [4/2007. (II. 13.) AB határozat, ügyszám: 1039/B/2006] alátámasztják azt, hogy miért nem kellett kötetület-foglalási engedélyt kérnie.

b) A panaszos megküldte a M. Város Jegyzőjének 2007. november 21-én kelt határozatát, amelyben egy határozatát visszavonva az eljárást megszüntette. Ezt a vonatkozó jogszabályhelyek mellett a következőre tekintettel tette: a panaszos „[...] mindkét alkalommal a törvényes előírásoknak megfelelően előre bejelentette az általa tartott demonstrációt, melynek célja a bejelentés szerint, felhívni a figyelmet a Trianon emlékmű körüli visszasságokra. A molinót N. I. nem hirdetési vagy reklám céllal helyezte el a közterületen, az a demonstráció bejelentett helyszínén, annak bejelentés szerinti idejében, a demonstráció bejelentett céljával összefüggésben kifejtett véleményét tartalmazza. [...] Mivel a cselekmény nem szabálysértés a Szt. 84. § (1) bek. a.) pontja alapján az eljárást megszüntettem. [...]”

c) A panaszos csatolta a B. Megyei Bíróság egy ítéletét, amelyet a közterület használat tárgyában hozott közigazgatási felülvizsgálata iránt indított perben hozott meg, amely pert a panaszos indított az önkormányzattal szemben. A bíróság megállapította, hogy a „[...] A perbeli esetben közterület használati engedély beszerzésére nem volt szükség, így alaptalan és jogszabálysértő az alperesnek a közterület használati díj kiszabására vonatkozó határozata. [...]”

5) A panaszos 2011. november 1-jén megküldte a P. Városi Bíróság 2011. szeptember 30-án kelt végzését. A panaszos 2011. május 27-ei magatartásával összefüggésben – azaz az, hogy ő transzparenst függesztett ki a Városháza épülete előtt – a bíróság a P. Megyei Jogú Város jegyzője, mint elsőfokú szabálysértési hatóság által hozott határozatot – a lefoglalt dolog visszaadásáról rendelkező rész kivételével – a panaszos kifogását részben megalapozottnak

ítélve megváltoztatta, és az eljárás alá vont személy ellen indult szabálysértési eljárást megszüntette, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú szabálysértési hatóság helytelenül következtetett az eljárás alá vont személy felelősségére.

6) A panaszos által megküldött felvételen először a Városháza elé kifüggesztett transzparens látható, majd ezt követően az, hogy a panaszos bemegy az épületbe. A panaszost két férfi – vélhetően a polgármesteri hivatal alkalmazottjai – feltartóztatja, arra hivatkozással, hogy a testületi ülés csak később kezdődik, ezért az emeletre addig nem lehet felmenni, valamint, hogy az ügyfelek a földszinten tartózkodnak. A panaszos kérdőre vonja a két személyt, és közli, hogy ő akkor is be fog menni. Ezután emelt hangú szóváltás alakul ki a panaszos és a két férfi között annak kacsán, hogy a panaszost nem engedik fel az emeletre.

Nemsokára két biztonsági őr érkezik meg, akik közül az egyik megkéri a panaszost, hogy a felvételt készíttessék fel, illetve elmondják, hogy nem mehet fel az emeletre, mivel nincsen ügyfélfogadás. A panaszos ekkor szóvá teszi, hogy személyi szabadságában korlátozzák, holott ő az emeleten levő kiállítást kívánja megnézni. Miután a panaszos továbbra sem hajlandó a tiltást tudomásul venni, az egyik biztonsági őr tájékoztatja, hogy a testületi ülés megkezdésekor felmehet és élhet állampolgári jogával, és a kisteremben, egyenes adásban megtekintheti a testületi ülést. Hozzáteszi azt is, hogy az emeleten ügyfélfogadás nincsen, amit szintén nem fogad el a panaszos. Ezután hallható, hogy panaszos bejelentést tesz a rendőrségre. Elmondja, hogy nem engedik fel a Városháza az emeletre, ezért rendőri intézkedést kér hivatkozással arra, hogy négy személy személyi szabadságában korlátozza.

A panaszos ezután kimegy a Városháza elé, majd nem sokkal később két rendőr érkezik meg, és magában a panaszos felteszi a kérdést: „kíváncsian várjuk – én hívtam ki a rendőröket –, hogy valóban engem visznek-e el, vagy valóban a jogszabályoknak megfelelően intézkednek”. Tisztelgés és kölcsönös „Jó napot” köszönés után a következő párbeszéd hallható az intézkedő rendőr és a panaszos között:

Panaszos: Tettem egy bejelentést, mert négy úriember nem enged be a Városházára.
 Rendőr: Sorba megyünk Uram, jó? Elmondhatom, amit akarok mondani?
 Panaszos: Azt hittem, hogy erre jöttek.
 Rendőr: Jó napot kívánok, G. F. r. százados vagyok. ... (Azonosító szám közlése), jó?
 (Közben megmutatja a jelvényét.) Bejelentést kaptunk, hogy Ön a kandeláberre ismételt felhórogatott egy... (a panaszos közbevág)
 Panaszos: Nem a kandeláberre van felhórogatva, tévedés. Pecabotra van felhórogatva, az pedig csak neki van támasztva.
 Rendőr: A pecabot meg a kandeláberre...
 Panaszos: A bicikli is neki van támasztva.

A rendőr ezután tájékoztatja a panaszost, hogy a 19/1995-ös M. Város Önkormányzati rendelete alapján nem lehet közterületen elhelyezni transzparenst közterület-foglalási engedély igénylése nélkül, és a párbeszéd úgy folytatódik.

Rendőr: Érdeklődnék, hogy kapott-e Ön közterület-foglalási engedélyt.
 Panaszos: Elmondom Önnek, hogy ez egy olyan transzparens, amely nem reklámcélokot szolgál és nem gazdasági érdekeket, nem vonatkozik rá a közterület-foglalási engedély, alkotmányos alapjog a véleménynyilvánítás szabadsága és ez a rendelet ilyenkor nem

vonatkozik rá. Amúgy sincs a kandeláberen a transzparens, a kandelábernek van támasztva. Úgy gondolom, hogy egy kandelábernek neki támasztom a kerékpáromat, akkor azt elviszik? Alkotmányos alapjogot próbálnak Önök ismételtelen korlátozni, ha a véleménynyilvánítást megakadályozzák.

Rendőr: Jó, akkor itt van a P. Bíróság (szám közlése) végzése, ami ugyanilyen ügyben Önt elmarasztalta jogerősen, ami miatt május 30-án meg kell kezdenie az elzárás a letöltését, mivel nem fizette be a büntetését.

Ezt követően a rendőr közli a panaszossal, hogy bizonyára tudomása van erről, mire a panaszos előadja, hogy miben különbözik a hivatkozott eset a jelen ügytől. A panaszos továbbra is azon álláspontját hangoztatja, hogy a transzparens nem kandeláberre van kifeszítve. A rendőrök ezután rögzítik a kifeszítés módját, illetve a csatlakozási helyet, fényképfelvétel készítésével.

Rendőr: I., kérnék egy személyi igazolványt és egy lakcímkártyát...

Panaszos: Megkérdezhetem, hogy miért? (A panaszos a rendőr szavába vágva teszi fel ezt a kérdést.)

Rendőr: Mivel fokozott ellenőrzés van elrendelve, egy országos fokozott ellenőrzés van elrendelve, ennek keretében szeretném az adatállományban ellenőrizni.

Panaszos: Hát, kénytelen vagyok hinni Önnek, bár majd a Független Rendészeti Panasztestület leellenőrzi, hogy valóban volt-e.

Rendőr: A lakcímkártyát is kérném szépen.

Panaszos: Nem adom oda, nem vagyok köteles odaadni a lakcímkártyámat.

Rendőr: Nem, úgy gondolja? Jól van.

Panaszos: Illene ismerni a törvényeket egy közrendvédelmi osztály vezetőjének.

Rendőr: Gondolom, Dr. N. I..

Ezután a r. százados lekérdezi rádión keresztül a panaszos adatait. Majd a panaszos telefonja elkezd csörögni, és a rendőr megkéri, ne vegye fel a telefont, a rendőri intézkedésre tekintettel.

Rendőr: Felszólítom, hogy vegye le a transzparensét. (Közben a panaszos elkezd telefonálni.)

Panaszos: Milyen indokkal?

Rendőr: Az előbb elmondtam Önnek az okokat, a 19/95-ös önkormányzati rendelet alapján. Felszólítom, hogy vegye le a transzparensét.

Panaszos: Én nem vagyok hajlandó levenni, mert nem sértek semmilyen jogokat velem, hogy ha Önök le akarják tiltani...

Rendőr: Jó, akkor, levesszük a transzparensét, és lefoglalom.

Panaszos: Rendben van.

Ezt követően elkezdik leszedni a transzparensét és elkészítik a jegyzőkönyvet, mialatt a panaszos megjegyzésekkel illeti a történeteket. A panaszos elkezd kiabálni, „diktatúra”, mire a rendőr felszólítja, hogy ne kiabáljon, mert garázdaságért elő fogja állítani. Erre a panaszos utal a véleménynyilvánítás szabadságára, a rendőr pedig ismételtelen felszólítja, hogy hagyja abba a kiabálást. A panaszos ismételtelen elkiáltja magát, „diktatúra”, mire a rendőr azt mondja: „a törvény nevében felszólítom, hogy ne kiabáljon”, mert másokban megbotránkozást kelt. A panaszos erre úgy felel, a „véleménynyilvánítás sokszor hanggal jár, ha akarja még sípolok is.” A panaszos elkezd sípolni, majd azt kiabálja, „diktatúra”. Erre a rendőr a „törvény nevében” szavak elmondása után kiszedi a panaszos kameráját a kezéből és azt közli a panaszossal, hogy emiatt elő fogja állítani a redőkapitányságra. A panaszos megkérdezi,

„Miért?“, mire a rendőr azt válaszolja, hogy a szabálysértés továbbfolytatása miatt, mivel felszólítás ellenére tovább „üvöltözik“, amire a panaszos értetlenül reagál. Ezután a r. százados azt mondja, „kétszer felszólítottam, most meg fogom bilincselni“. Eközben a panaszos kamerája lefelé néz és nagyrészt a földet mutatja, de a kommunikáció hallható. A panaszos – mialatt a r. százados a bilincset felteszi a kezére, majd pedig elindulnak a rendőrségi gépkocsi felé – ismételten hangos kiabálásba kezd: „diktatúra; ez a M.-idemokrácia, Fidesz, Gyurcsány; Nemzeti együttműködés, Fidesz módra, ez a véleménynyilvánítás szabadsága, Sz.-Gy.; legyen béke, szabadság és egyetértés”.

A felvétel hátralevő részén szintén nem látható érdemi kép, hallható ugyanakkor, hogy a panaszost a rendőrkapitányságra beszállítják, miközben a panaszos egy-egy provokatív megjegyzéssel illeti az intézkedő rendőrt. Mindezek után, ahogy a rendőrség épületébe érkeznek a panaszossal, a felvétel megszakad, majd már egy következő felvétel látható arról, hogy a panaszos előállítás után visszamegy a Városházára, amikor már az emeletre és az ülésterembe is minden további nélkül fel tud menni. A panaszos ezután a Városházán található fotókiállítás képeit rögzíti, és megjegyzi, hogy e célból szeretett volna a reggeli órákban is a Városháza emeletére feljutni.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A M. Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszossal szembeni intézkedésre 2011. május 27-én 8 óra 45 perckor M.-on, a Sz. téren került sor. Az intézkedésre a jegyző bejelentése miatt került sor. A jegyző asszony a rendőrkapitány által használt mobil telefonkészülékre bejelentést tett, mely szerint a panaszos, immár sokadik alkalommal, a Városháza előtt lévő kandeláberre egy transzperest feszített ki, aminek az elhelyezéséhez közterület-foglalási engedély szükséges, amivel ő nem rendelkezik.

A jegyző egyben arról is tájékoztatást nyújtott, hogy egy önkormányzati rendelet a transzparensek műtárgyra történő elhelyezését közterület használati engedélyhez köti, és figyelemmel arra, hogy a panaszos részére ilyen engedélyt nem adtak ki, nevezett szabálysértést követ el. A bejelentő kérte a szabálysértés megszüntetése érdekében a rendőrség intézkedését.

Figyelemmel arra, hogy a bejelentés jogalapot teremtett a rendőri intézkedésre, a Rendőrkapitányság Közrendvédelmi- és Határrendészeti Osztályának vezetőjét utasította a rendőrkapitányság vezetője, hogy jelenjen meg a helyszínen, és amennyiben a bejelentés valóságtartalmáról meggyőződött, tegye meg a szükséges rendőri intézkedéseket a jogsértő cselekmény megszüntetésére és az esetleges további eljárás kezdeményezésére.

A beszerzett adatok szerint, az intézkedés vezetője észlelte a kihelyezett transzparenst, amelyet a panaszos – állításával szemben – műtárgyra, vagyis egy kandeláberre rögzített. Erről az intézkedés során fényképfelvétel készült. A transzparens – a rendőrkapitány megítélése szerint – a becsület csorbítására alkalmas szöveget tartalmazott, hiszen azon a

következő felirat volt olvasható: „ITT DIKTATÚRA VAN A POLGÁRMESTERNEK KELLENE MÁR BÖRTÖNBE LENNIE P. K. HŐS!” Figyelemmel arra, hogy a vizsgált szöveg arra utal, hogy a város polgármestere bűnöző – hiszen börtönbe kellene lennie –, a polgármester később a büntetőeljárás megindítása érdekében magánindítványt terjesztett elő.

Az intézkedés vezetője a panaszossal közölte az általa elkövetett szabálysértés tényét, részletesen ismertette M. Város Önkormányzatának 19/1995. számú rendeletének 3. § (2) bekezdésének r) pontját, amely a transzparens elhelyezését közterület használati engedélyhez köti, valamint felszólította, hogy a szabálysértés megszüntetése érdekében, vegye le a transzparenst.

A r. százados több alkalommal nyomatékosan felszólította a panaszost a szabálysértés megszüntetésére, a panaszos ennek, annak ellenére nem tett eleget, hogy tisztában volt az általa elkövetett cselekmény jogsértő jellegével. A hatályos normákkal való tudatos szembehelyezkedést támasztja alá az a tény, hogy korábban elkövetett hasonló szabálysértés okán, a panaszost a P. Városi Bíróság Nyomozási Szabálysértési Csoportja egy végzésében, tárgyalás tartása mellett jogerősen elmarasztalta.

Figyelemmel arra, hogy a hivatkozott szabályértés megszüntetését, az intézkedés vezetője sem figyelmeztetéssel, sem nyomatékos felszólítással nem tudta biztosítani, így nevezett előállításáról döntött. A hivatkozott szabálysértés okán a panaszos igazoltatására a közrend és közbiztonság védelme érdekében került sor, ennek kapcsán a hatályos ORFK utasítás értelmében, a körözési rendszerekben történő ellenőrzést is végrehajtották.

Az intézkedés idején, Országos Bűnügyi, Közbiztonsági és Idegenrendészeti fokozott ellenőrzés volt érvényben, amit az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője 29000/14440/2011. ált. számon rendelt el 2011. május 17. napjától 2011. június 17. napjáig. Ezzel párhuzamosan a Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője 02000/2476-4/2011. ált. számon rendelt el fokozott ellenőrzést a fenti célból a megye egész területére.

A rendelkezésre álló adatok szerint az igazoltatás során csak és kizárólag a panaszos személyi igazolványát kérte el a r. százados, azaz a panaszos azon állítása, mely szerint a lakcímkártyáját is elkérték, nem fedti a valóságot.

Mivel a szabálysértés megszüntetésére tett egyéb intézkedések eredményre nem vezettek, a kívánt cél, csak a személyi szabadság korlátozásával volt elérhető, ezért a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata alapján előállítására került sor. Az intézkedés során a panaszos egyre agresszívabbá vált, folyamatosan kiabált: „AVH! Gy. – Sz. egyforma! Diktatúra! Stb.”, mely tevékenysége folytán a támadásától joggal lehetett tartani. Ennek, valamint a szökésének a megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak, előállították a rendőrkapitányságra.

Az Rtv. 48. § c) és d) pontja alapján mintegy 10 percig, 8 óra 48 perctől 8 óra 57 percig alkalmazott bilincs – az intézkedéskor hatályban levő –, Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. § (4) bekezdésének b) pontja szerint előre testhelyzetben történt, amely a biztonságos őrzésre alkalmas helyiségbe történő elhelyezésig tartott és sérülést nem okozott.

A panaszos előállítása 2011. május 27-én 8 óra 45 perctől 11 óra 42 percig tartott, melynek során a következő intézkedésekre került sor: helyszíni intézkedések végrehajtása; rendőrségi objektumba történő előállítás, beszállítás; ruházátvizsgálás; a panaszjogról való tájékoztatás; a panaszos által megjelölt személy kiértesítése 10 óra 40 perckor; előállításról történő igazolás kiállítása; tárgyi bizonyítási eszközt képező transzparens jegyzőkönyvi formában történő visszatartása.

Annak fényében, hogy a Testület állásfoglalása kapcsán az országos rendőrfőkapitány korábban helyt adott a panaszos ilyen jellegű panaszának, kiemelt súlyt helyezett a rendőrség az előállítás idejének korlátozására. Annak ellenére, hogy a hivatkozott intézkedéseket – iratok elkészítését – több rendőr párhuzamosan végezte, a vizsgált intézkedést korábban nem lehetett befejezni. Ennek elsődleges oka az volt, hogy a panaszos valamennyi tevékenysége folyamatosan és szándékosan, az idő elhúzását célozta, ennek során az iratok egy részét – különösen lassan – elolvassa, majd aláírja, más része esetében ugyancsak lassú elolvasás után az aláírást megtagadja. Figyelemmel arra, hogy nevezett az elmúlt 1 évben állandó rendőri intézkedéseket provokál, majd valamennyi intézkedés ellen több hatósághoz, szervezethez is panaszt jelent be, ugyancsak nagy hangsúlyt helyeztek az intézkedések dokumentáltságára, vagyis arra, hogy később annak jogszerűsége egyértelműen igazolható legyen.

Annak érdekében, hogy az egyes intézkedések jogszerűsége, végrehajtásának módja – tájékoztatás megadása, stb. – kétséget kizáró módon igazolható legyen, az aláírás megtagadása esetén hatósági tanút alkalmaztak, amire – a rendelkezésre álló adatok alapján – a panaszos folyamatosan rá is játszott. A hatósági tanúk felkutatása, rendőrségre szállítása, az intézkedés céljának a hatósági tanúval történő közlése, valamint az iratok elolvasása, felolvasása a hatósági tanú által ugyancsak időigényes.

A rendőrkapitány előadta, hogy a korábbi intézkedések kapcsán annak jogszerűsége megállapítása érdekében, parancsnoki meghallgatás keretében nyilatkoztatta a panaszost az időhúzó tevékenysége kapcsán. A panaszos elmondta, hogy valamennyi vele szemben foganatosított intézkedéssel szemben panasszal fog élni, és folyamatosan kártérítéseket fog követelni. Konkrét esetben azt mondta el: „Ezzel az előállítással 600.000,- Ft-ot fog keresni”. Az intézkedések provokálását támasztja alá az a tény is, hogy a legutóbbi, Testületnél benyújtott panaszja éppen az előállítás elmaradását kifogásolta.

A 2011. május 27-én végrehajtott parancsnoki kivizsgálás során a rendőrkapitány vizsgálta a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedés jogszerűségét, szakszerűségét és arányosságát, és a következőket állapította meg.

Az intézkedés ténybeli alapját a város jegyzőjének bejelentése adta, jogalapja pedig az Rtv. 13. § (1) bekezdése volt. Mindezek okán a rendőri intézkedés indokolt volt, és az a hivatkozott jogszabályon alapult. A kivizsgálás során megállapítást nyert, hogy az intézkedő r. százados eleget tett az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt azon rendelkezésnek, mely szerint az intézkedő rendőr köteles közölni az intézkedés célját.

A rendőrkapitány leszögezte tájékoztató levelében, hogy a szabálysértés megítéléséhez – különös tekintettel arra, hogy azt a jogszabály nem rendőrségi hatáskörbe utalja – nem rendelkezik hatáskörrel, azonban álláspontja szerint, annak a megalapozott gyanúja kétségtelenül fennállt. Ezt támasztja alá az, hogy azonos tartalmú szabálysértés miatt a P. Városi Bíróság már jogerősen elmarasztalta a panaszost. Figyelemmel tehát arra, hogy a

szabálysértés elkövetésének megalapozott gyanúja fennállt, így az intézkedés jogszerű és szakszerű volt.

Az igazoltatás jogszerűségével kapcsolatosan – az Rtv. 29. § (1)-(2) bekezdésére való hivatkozással – megállapításra került a hatályos jogszabályok és a megismert történeti tényállás alapján, hogy az jogszerű volt, hiszen a panaszossal szemben fennállt a szabálysértés elkövetésének a gyanúja. A panaszos személyi igazolványával igazolta magát, lakcímkártyát nem kértek tőle.

Mindezek miatt – különös tekintettel arra, hogy az intézkedés eredményes befejezésére más mód nem volt, hiszen a szabálysértés elkövetését nevezett nem volt hajlandó befejezni – intézkedő rendőrök a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata alapján előállították. A panaszos a személyi szabadságot korlátozó intézkedés kilátásba helyezése során sem volt hajlandó a szabálysértést megszüntetni, egyre agresszívebbé vált, így az eljáró r. százados vele szemben bilincset alkalmazott, kezeit előre bilincselte és az előállítása ilyen módon került végrehajtásra.

Tekintettel a Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. fordulatra, és arra, hogy a panaszossal szemben a fentiek szerint a szabálysértés megalapozott gyanúja fennállt, a panaszos a szabálysértést a rendelkezésre álló adatok szerint a rendőri felszólítás ellenére is folytatta, így az előállítása jogszerű volt.

Vizsgálatot érdemelt az is, hogy a hivatkozott törvényhely csak lehetőségként biztosítja az előállítást, mint jogi eszközt, vagyis hogy feltétlenül szükséges volt-e a személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedés végrehajtása. E tárgykörben megállapításra került, hogy az intézkedő rendőrnek a megkezdett intézkedést minden esetben eredményesen be kell fejeznie. A vizsgált cselekmény megszüntetése sem figyelmeztetés, sem tájékoztatás, sem kioktatás, sem felszólítás ellenére nem vezetett eredményre, így a rendőrkapitányság vezetőjének álláspontja szerint amennyiben nem kerül sor az előállításra, a panaszos a szabálysértést kétségtelenül tovább folytatja, vagyis az intézkedés nem érte volna el célját, eredménytelen maradt volna. A kifejtettek miatt az előállítás nem csak jogszerű, de arányos is volt.

A ruházatátvizsgálás jogszerűségével összefüggésben az Rtv. 29. § (6) bekezdésre történt hivatkozás, amely alapján figyelemmel arra, hogy a panaszossal szemben felmerült a szabálysértés elkövetésének megalapozott gyanúja, így a ruházat átvizsgálás ugyancsak jogszerű volt.

A panaszos bilincseléséhez a jogalapot az Rtv. 48. § c) és d) pontja adta. A rendelkezésre álló iratok szerint a panaszos a szabálysértést a felszólítás ellenére sem volt hajlandó befejezni, sőt magatartása a rendőri intézkedés során egyre agresszívabb lett, kiabálni kezdett. A kifejtettek miatt az ellenszegülés megtörésének megléte megállapíthatóvá vált, továbbá tekintettel arra, hogy a panaszossal szemben kényszerintézkedés elrendelésére került sor, a szökésétől is alappal lehetett tartani. A kényszerítő eszközt a fent ismertetett időintervallumra alkalmazták, mely során sérülése nem keletkezett. A rendőri jelentések szerint a bilinc alkalmazása csak a rendőrségi objektumba történő beszállításig tartott, az a biztonságos őrzésre alkalmas helyiségbe történő elhelyezéssel megszűnt, mely sérülést nem okozott. A kényszerítő eszköz alkalmazásának időtartama a kívánt céllal arányban állt.

A panaszos előállítása 2011. május 27-én 8 óra 45 perctől 11 óra 42 percig tartott, amely sérülést nem okozott. Ezt követően az előállítás időtartamával összefüggésben – hivatkozással az Rtv. 33. § (3) bekezdésére – figyelemmel a fentiekben ismertetett intézkedésekre – aminek egy részét a panaszos által alkalmazott szándékos időhúzás generált – az előállítás a szükséges ideig tartott, a személyes szabadság korlátozására a lehető legrövidebb ideig került sor.

A panaszos panaszjogával összefüggésben a rendőrkapitányság vezetője azt a megállapítást tette, hogy a panaszos előállítása során egy jogvédő személy kiértesítését kérte, amely kiértesítés a rendelkezésre álló adatok szerint megtörtént.

A meghallgatott rendőrök nyilatkozata szerint a panaszost a panaszjogáról szóban tájékoztatták, majd külön írásban egy igazolást adtak át részére, amelyen azok a szervezetek vannak feltüntetve, akikhez az intézkedéssel szemben panasszal lehet fordulni.

Mivel nevezett által kifizített transzparens a későbbi eljárás tárgyi bizonyítási eszközét képezte, ezért helyesen döntött az intézkedő rendőr akkor, amikor annak jegyzőkönyvben történő visszatartásáról intézkedett.

A visszatartás jogalapját a szabálysértési eljárás során lefoglalt és elkobzott dolgok kezeléséről és értékesítéséről szóló 39/2009. (XII. 22.) PM rendelet 1. § (2) bekezdése adta, melynek értelmében: „ha a dolog biztonságos megőrzése indokolja, a dolog jegyzőkönyv felvétele mellett visszatartható. Ilyen esetben azonban a visszatartást végző szervnek az iratok megküldésével haladéktalanul intézkednie kell a szabálysértési hatóság felé a lefoglalás elrendelése érdekében.”

Az intézkedő r. százados a panaszossal szemben szabálysértési feljelentést tett, majd a keletkezett iratokat és a visszatartott transzparenst a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező a város jegyzőjének küldték meg.

A rendőrkapitányság vezetője összességében úgy ítélte meg, az intézkedés egésze jog- és szakszerű volt.

A panaszos által tett ügyeleti bejelentések hanganyagának tanulmányozása után a következő következtetések vonhatók le.

A panaszos két esetben telefonált a rendőrkapitányságra. Az első bejelentést 8 óra 17 perc 38 másodperckor tette (162966), ebben közölte, hogy egy transzparenst állított fel a Városháza előtt, de nem műtárgyra. Az intézkedés során azonban megállapításra került, hogy a panaszos ezen állítása nem volt valós, amit a mellékelt fényképek egyértelműen bizonyítanak.

Figyelemmel arra, hogy az első, vélhetően provokatív bejelentésére nem történt intézkedés, mintegy 10 perccel később, 8 óra 28 perc 7 másodperckor (162968), ismételt bejelentést tett a panaszos, amiben azt állította, hogy öt személyi szabadságában korlátozzák.

Ez a bejelentés a város jegyzőjének a bejelentésével párhuzamosan érkezett és azt az intézkedés során kivizsgálták.

A panaszos, miután a rendőrség nem reagált az első provokatív bejelentésre – hiszen a bejelentés tartalma alapján jogsértés nem merült fel –, a Polgármesteri Hivatal épületébe

ment, úgy, hogy a fent említett transzparenst az épület előtt hagyta kifeszítve. Az épületben megkísérelt az emeleti szintre menni, azonban az épületben lévő biztonsági őrök közölték a panaszossal, hogy ügyfélfogadás kizárólag a földszinten zajlik, a felső szinten a közönség számára elzárt tárgyalóterem, polgármesteri, jegyzői stb. iroda van, így az oda bejutás engedélyhez kötött. Tekintettel arra, hogy 9 órától az emeleten képviselő-testületi ülés kezdődött, a panaszos az azon való részvétel okát jelölte meg a belépés céljaként. Ezzel kapcsolatban egy biztonsági őr elmondta, hogy a panaszos számára immár sokadszor világossá tették, hogy a képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzata értelmében, az ülésen közvetlenül csak a testületi tagok, valamint a meghívottak vehetnek részt, a közönség számára egy külön helyiségben zártláncú televízió van lehetőség az ülés nyomon követésére. Ezen helyiségbe – amely egyébként az emeleten található – azonban csak az ülés megnyitáskor van lehetőség bemenni, vagyis 9 óráig az emeleti szintre csak engedéllyel lehet felmenni. A panaszos vélhetően ezt a tiltást értelmezte olyan módon, hogy őt a biztonsági őrök személyes szabadságukban korlátozták.

A rendőri intézkedés során az intézkedők vizsgálták tehát ezen jogsértés megvalósulását, amellyel kapcsolatosan a rendőrkapitányság vezetője rögzítette, hogy a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 175. § (1) bekezdése alapján, „aki más személyi szabadságától megfoszt, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő”. A rendőri intézkedés során egyébként a panaszos szabadon mozgott, azzal a korlátozással, hogy az önkormányzati épület közönség számára elzárt első emeletére a biztonsági őrök valóban nem engedték belépni. A rendőrkapitányság álláspontja szerint azzal, hogy a panaszossal szemben az intézmény szabályait alkalmazták, mely szabályok számos közintézményben, rendőrségi objektumban, stb. alkalmazásban vannak, a panaszost nem akadályozták a szabad mozgásában, a tartózkodási helyének megválasztásában, hiszen az ügyfelek számára nyitva álló helyiségekbe beléphetett, az épületet elhagyhatta. A panaszos ezen második bejelentésének vizsgálata jogsértést nem tárt fel, így intézkedést nem generált.

2) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés az intézkedések jogalapját és a kényszerítő eszköz jogalapját a rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatásával egyezően tartalmazza, azzal az eltéréssel, hogy a ruházatátvizsgálás alapjaként az Rtv. 31. § (1) bekezdés került megjelölésre. A jelentés szerint a panaszos által megjelölt személyt 10 óra 40 perckor értesítették ki.

A jelentés az intézkedés alapjául szolgáló eseményt a következőképpen tartalmazza. Az intézkedő r. százados a rendőrkapitányság vezetője utasítására jelent meg az intézkedés helyszínén, mivel bejelentés érkezett arról, hogy a panaszos közterület-foglalási engedély nélkül egy kandeláberre transzparenst akasztott ki. A helyszínre érkezve igazoltatták a panaszost, aki elismerte, hogy ő akasztotta fel a transzparenst. A panaszos többszöri felszólításra nem volt hajlandó azt levenni, ezért 8 óra 45 perckor a transzparens visszatartásáról határoztak. A transzparens leszedése közben a panaszos elkezdett kiabálni, ami másokban félelmet, illetve megbotránkozást keltett, ezen tevékenységét nem volt hajlandó – többszöri rendőri felszólításra sem – abbahagyni, ezért szabálysértés továbbfolytatása miatt előállításra került sérülésmentesen a rendőrkapitányság épületébe.

A jelentés tanúsága szerint, az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról kiállított tájékoztató, valamint az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatosan a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, valamint a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján

jogairól, panasztételi lehetőségéről és kötelezettségeiről a helyszínen szóban, a rendőrkapitányság épületében írásban a tájékoztatást megkapta.

A panaszost 11 óra 42 perckor bocsátották szabadon, és vele szemben szabálysértési feljelentéssel élt a r. százados.

A jelentés ezt követően a két intézkedő rendőr, valamint egy hatósági tanú aláírását tartalmazza.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása és előállítása, valamint a vele szemben alkalmazott kényszerítő eszköz jogszerű és szakszerű volt, illetőleg az megfelelt az arányosság követelményének.

3) A város jegyzője által tett bejelentésről készült feljegyzés szerint 8 óra 15 perckor a rendőrkapitányság vezetőjének szolgálati mobiltelefonjára érkezett bejelentés arról, hogy a panaszos a polgármesteri hivatal épülete előtt kandeláberekre egy transzparenszt rögzített. A jegyző tájékoztatást nyújtott arról, hogy az önkormányzat 19/2005. számú rendeletének 3. § (2) bekezdés r) pontja alapján ezen tevékenységhez közterület-foglalási engedély szükséges. A jegyző elmondta, hogy a tárgyi napra nem adott ki közterület használati engedélyt, így a panaszos cselekményével szabálysértést valósít meg. Erre tekintettel rendőri intézkedést kért a jegyző.

4) A rendőrség megküldte a Testület számára a panaszos előállításáról kiállított dokumentumokat, azaz egy igazolást az előállítás jogalapjáról és időtartamáról; egy feljegyzést a panaszos által megjelölt személy kiértesítéséről; egy tájékoztatót az előállított/elővezetett személy jogairól és kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről; továbbá egy jegyzőkönyvet a letéti tárgyakról. A panaszos valamennyi dokumentumot aláírásával látta el.

Az előállításról készült igazolás szerint az előállítás jogalapja az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja volt, és annak időtartama megegyezik a rendőrkapitány tájékoztató levelében foglaltakkal. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy panasza és sérülése nem keletkezett. Az igazoláson több más jogvédő szerv mellett a Testület elérhetősége is megtalálható. Az igazoláson kézírással szerepel a „hatósági tanú” felirat, aláírása azonban nem.

5) A rendőrség megküldte ezen túl az intézkedő r. százados szabálysértési feljelentését, amelyben a M. Városi Önkormányzatának 19/1995. (V. 19.) rendeletének 3. § (2) bekezdés r) pontjának megszegése miatt tett feljelentést a panaszossal szemben.

6) A rendőrség által készített fényképfelvételeken látható a panaszos által, a Városháza épülete elé kifüggesztett transzparens. Látható, hogy egy horgászbót van neki döntve egy utcai kandelábernek, a transzparens pedig a kandeláberhez kötött horgászbót segítségével került rögzítésre. A transzparensen a következő szöveg olvasható: „ITT DIKTATÚRA VAN! A POLGÁRMESTERNEK KELLENE MÁR BÖRTÖNBE LENNIE P. K. HŐS!”

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálata tárgyává tette magának a rendőri intézkedésnek a jogszerűségét, a panaszos igazoltatását, az előállítás jogszerűségét és arányosságát, a bilincselés indokoltságát, valamint azt, hogy történt-e bármilyen rendőri mulasztás.

A Testület ugyanakkor – tekintettel az Rtv. 92. §-ben meghatározott hatásköri rendelkezésekre – nem vizsgálhatta azt, hogy jogszerű volt-e a panaszos transzparensének lefoglalása, valamint, hogy az erről készült jegyzőkönyv másolati példányát a panaszos miért nem kapta meg, ahogy arra sem volt lehetősége a Testületnek, hogy a panaszos magatartását szabálysértési szempontból értékelje.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszos – az intézkedés időpontjában hatályos –, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdésében szabályozott emberi méltósághoz, illetve a személyes szabadsághoz fűződő, az Alkotmány 55. § (1) bekezdésében biztosított jogát.

1) A Testület elsőként az értékelte, hogy milyen jogalap és indok birtokában jelent meg a Városháza épületében és kezdeményezett intézkedést a két rendőr.

Az Rtv. 1. §-a rendőrség feladatáról rendelkezik, amelynek (1) bekezdése szerint mások mellett a közbiztonság és a közrend védelme tartozik a rendőrség feladatkörébe. Ugyanezen törvényhely – intézkedéskor hatályos – (2) bekezdésének 1., 2. és 3. pontja szerint az Rtv.-ben és az Rtv. felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében a rendőrség általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését; szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében; ellátja a közbiztonságra veszélyes egyes eszközök és anyagok előállításával, forgalmazásával és felhasználásával kapcsolatos hatósági feladatokat. Az Rtv. 11. § (1) bekezdése a rendőr feladatainak ellátásáról és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről a következőképpen rendelkezik: „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

Ezen túlmenően az Rtv. 13. § (1) bekezdése a rendőr intézkedési kötelezettségével kapcsolatosan a következőket rögzíti: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedéskor hatályban levő Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése az Rtv. rendelkezéseit egészíti ki. E szerint bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

A rendelkezésre álló adatok – így a panaszbeadvány, a rendőrségi iratok – alapján tényként rögzíthető, hogy 2011. május 27-én mind az önkormányzat jegyzője, mind pedig a panaszos a rendőrségen telefonos bejelentést tett. A jegyző arra tekintettel kért intézkedést, hogy a panaszos egy önkormányzati rendelet rendelkezésébe ütköző módon közterület-foglalási engedély nélkül függesztett ki egy transzparenst a Városháza előtt levő egyik kandeláberre. A bejelentés nyomán egy r. százados, a rendőrkapitányság közrendvédelmi- és határrendészeti osztályának vezetője, illetve egy r. törzszászlós jelent meg a helyszínen és kezdeményezett intézkedést a panaszossal szemben. A panaszos által megküldött felvételen jól látható, hogy amikor a két rendőr a helyszínre érkezett – bejelentéssel egyező módon – azt tapasztalhatta, hogy a bejelentésben megjelölt transzparenst a panaszos valóban kifüggesztette a Városháza előtti területre.

A Testület megítélése szerint a rendőrségre beérkezett jegyzői bejelentés alapján felmerült annak a gyanúja, hogy a panaszos a Városháza épülete előtt jogszerűtlen magatartást tanúsít, ami miatt indokolt volt a két eljáró rendőr helyszínen történő megjelenése, ahogy az is, hogy a panaszost rendőri intézkedés alá vonják. Különösen indokolt volt ez azért is, hogy a jegyző által az önkormányzati rendeletbe ütközőnek ítélt cselekmény kapcsán az esetleges további eljárási cselekmények szükségessége vagy kizárása és a tényállás tisztázása megállapíthatóvá váljon. **A Testület álláspontja szerint ezért a panaszossal szembeni intézkedés kezdeményezéséhez elegendő jogalapot teremtett a telefonon tett fenti bejelentés, ezért az esetleges közbiztonságot, közrendet sértő cselekmény elleni rendőri fellépés érdekében jogszerűen került sor a rendőri fellépésre, ami által pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

2) A Testület ezt követően a panaszos igazoltatásának jogszerűségét értékelte, illetve azt a panaszosi kifogást, miszerint jogsértő módon kérte el az intézkedő rendőr laccímekártyáját.

A rendőrkapitányság vezetője arról nyújtott tájékoztatást, hogy a panaszos igazoltatásához az Rtv. 29. § (1) bekezdése szolgáltatott alapot, valamint a panaszos azon magatartása, amely mind az intézkedést kérő jegyző, mind pedig az intézkedő r. százados szerint a M. Önkormányzat 19/1995. (VI. 19.) számú rendeletének 3. § (2) bekezdésének r) pontjába ütközött. Az intézkedő rendőrök jelentése is az Rtv. 29. § (1) bekezdésének I. fordulát tartalmazza az igazoltatás alapjaként, noha az igazoltatást végző osztályvezető – a videofelvétel tanúsága szerint – annak alapjaként a helyszínen az egész ország területére elrendelt fokozott ellenőrzést jelölte meg. A fokozott ellenőrzés hatályára a rendőrkapitányság vezetője is utalt levelében, ugyanakkor azt nem az igazoltatás jogalapjaként rögzítette.

A körülmények összességéből, így a ténylegesen elhangzott rendőri tájékoztatásból és a panaszosi magatartásból arra lehet következtetni, hogy az igazoltatás valós indoka a panaszos magatartásának szabálysértő jellege, illetve annak gyanúja volt, ezért a Testület az igazoltatás jogszerűségét az Rtv. 29. §-a alapján, és nem a fokozott ellenőrzésre tekintettel vizsgálta meg.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. A Testület tehát ez alapján azt értékelte, hogy a közrend és közbiztonság érdekében történő igazoltatás a rendőrség által hivatkozott és tapasztalt szabálysértési gyanú miatt jogszerű volt-e.

A hivatkozott önkormányzati rendelet tárgyi passzusa szerint közterület-használati engedélyt kell beszerezni – mások mellett – közterületen levő műtárgyakon (pl. villanyoszlop, kandeláber) elhelyezett hirdetőberendezésre, transzparensre, reklámhordozó eszközre. A rendelet 17. § (1) bekezdés a) pontja szerint pedig, aki a közterületet a rendeletben előírt engedély nélkül, vagy attól eltérő módon, illetve azt meghaladó mértékben használja, szabálysértést követ el.

A rendőrkapitányság vezetője arról nyújtott tájékoztatást – amit a panaszos által megküldött felvétel is alátámasztott –, hogy a szabálysértés megszüntetését az intézkedés vezetője sem figyelmeztetéssel, sem nyomatékos felszólítással nem tudta biztosítani, ezért a hivatkozott szabálysértés okán a panaszos igazoltatására a közrend és közbiztonság védelme érdekében került sor.

Szükséges rámutatni arra, hogy a Testületnek nem tisztje eldönteni azt, hogy a panaszos magatartásával elkövetett-e bármilyen szabálysértést, ugyanakkor a Testület vizsgálhatja, és vizsgálja is azt, hogy ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára) hivatkozik, akkor az adott esetben fennáll-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltat az intézkedéssel, jelen esetben az igazoltatással megvalósult jogkorlátozásra.

A Testület megítélése szerint – anélkül, hogy a panaszos magatartását szabálysértési szempontból minősítené – a panaszos által tanúsított magatartás, illetve az, hogy a panaszos a rendőri felszólításokra nem reagált, illetőleg kizárólag provokatív módon annak megalapozatlan voltát firtatta, a közrend, közbiztonság védelme érdekében indokoltá tette a panaszos igazoltatását. **A Testület ezért a panaszos igazoltatását a tisztességes eljáráshoz való jog jogszerű korlátozásaként értékelte.**

A panaszos kifogásolta, hogy a rendőr az igazoltatás során elkérte lakcímkártyáját, ami a felvétel tanúsága szerint valóban megtörtént, szemben a rendőri tájékoztatással, miszerint arra nem került sor. A panaszos által készített felvételen jól hallható két esetben is, amint az intézkedő osztályvezető elkéri a panaszos lakcímét igazoló hatósági igazolványt, amely kérésének a panaszos nem tett eleget, mondván, hogy arra ő nem kötelezhető.

A lakcímkártya elkérésével összefüggésben szükséges rögzíteni azt, hogy az intézkedéskor hatályban levő jogszabályok – azaz az Rtv., a Szolgálati Szabályzat és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény – értelmében a személyazonosság megállapításához nem volt jogszabályi felhatalmazás a lakcímkártya elkérésére. **Ugyanakkor a Testület szerint a panaszos által elszenvedett joghátrány nem érte el azt a súlyt, amely a tisztességes eljáráshoz való joga megsértésének megállapítását megalapozta volna, figyelemmel arra, hogy végül lakcímkártyáját nem adta át a r. századosnak.**

3) A Testület ezután a panaszos által különösen súlyosnak ítélt előállítás jogszerűségét és arányosságát vizsgálta meg.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatíve sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben és a további rendőrségi dokumentumokban az intézkedő rendőrök a panaszos előállítása indokaként a Rtv. 33. § (2) bekezdése f) pontjának

jelölte meg. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

A rendőrkapitányság vezetője a panaszos előállításának indokául az önkormányzati rendelet szabályának megsértését, ezáltal pedig a szabálysértés elkövetését, illetve annak továbbfolytatását jelölte meg. Ezzel szemben a panaszos által megküldött felvétel, illetve az intézkedő r. százados jelentése egyértelműen azt mutatja, hogy a panaszos előállításának tényleges jogalapja és indoka a panaszos által tanúsított, a r. százados által pedig garázdaság szabálysértéseként értékelt viselkedés volt, amelyet rendőri felszólítás ellenére a panaszos továbbfolytatott. A felvételen jól hallható, amint a rendőr az előállítás kilátásba helyezésekor azt közli a panaszossal, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt állítja elő, azért, mert felszólítás ellenére tovább „üvöltözik”. E mellett arra is fontos rámutatni, hogy a transzparens visszatartása tárgyában a helyszínen megtörtént a jegyzőkönyv kitöltése, ami szintén arra utaló körülmény, hogy nem a transzparens közterület-foglalási engedély nélküli kifüggesztése miatt került sor a további intézkedésre. Mindezekre figyelemmel a Testület a garázdaság szabálysértésének továbbfolytatását tekintette az előállítás tényleges indokának, ezért azt értékelte, hogy a panaszos magatartása megfelelő alapot szolgáltatott-e a r. százados számára a további intézkedéshez.

Az Szabs. tv. 142/A. § (1) bekezdése kimondja: „Aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.” A garázdaság szabálysértési alakzatánál a jogalkalmazó két dolgot kell, hogy mérlegeljen. Nevezetesen azt, hogy az adott magatartás kihívóan közösségellenes-e, illetve, hogy alkalmas-e a másokban történő megbotránkozás vagy riadalom keltésre. Kihívóan közösségellenesség az öncélú, provokatív, nyilvánvalóan kötekedő fellépés, a társadalmi együttélési szabályok tudatos semmibevétele, az aktív, demonstratív szembeszegülés az általánosan elvárt magatartási normákkal. A garázdaság csak szándékosan követhető el, az elkövető tudatának át kell fognia, hogy cselekménye alkalmas a megbotránkozásra, illetve a riadalomkeltésre. A cselekményt oly módon kell megítélni, ahogyan azt a helyi társadalom, a helyi közösség értékrendje minősíti. A garázdaság figyelemmel arra, hogy veszélyeztető jellegű cselekmény, ezért megállapításához nem feltétel az, hogy ténylegesen kiváltson riadalmat vagy megbotránkozást, ugyanakkor feltétel a mások, azaz legalább két személy előtti elkövetés.

A rendőri jelentés szerint a panaszos a transzparens leszedése közben elkezdett kiabálni, ami másokban félelmet, illetve megbotránkozást keltett, és ezen tevékenységét nem volt hajlandó többszöri felszólítás ellenére sem abbahagyni. A rendelkezésre álló felvétel tanúsága szerint a panaszos – némi megszakítással – háromszor kiáltotta el magát, hogy „diktatúra”. Minden egyes alkalommal megkérte a r. százados, hogy hagyjon fel ezzel a magatartással, amelyet a panaszos továbbfolytatott a szabad véleménynyilvánításhoz való alkotmányos alapjogra történő hivatkozással, amit utolsó esetben síjja használatával tovább fokozott. Szükséges emlékeztetni arra, hogy az egész cselekményre a Városháza előtti téren, hétköznap, a reggeli órákban, 8 óra 45 perc körül került sor, akkor amikor – szemmel láthatóan – több járókelő haladt át a téren.

A panaszos, ahogy az intézkedő r. századosnak, úgy panaszában is a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlásával érvelt magatartása igazolásaként. Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozatában kimondta, hogy a „véleményt annak érték- és igazságtartamára tekintet nélkül védi” a szabad véleménynyilvánításhoz való jog. Rögzíthető,

hogy a panaszos valóban véleménynyilvánítási jogát gyakorolta – hiszen ezen szabadságjog a szólás- illetve közlés szabadságát is magába foglalja – akkor, amikor elkiáltotta magát: „diktatúra”. Az Alkotmánybíróság egy másik határozatában kimondta: „A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóság tartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre.” [ABH 1994, 219, 230.] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság számos esetben azt is megállapította, hogy a szabad véleménynyilvánítás joga sem korlátlan, abszolút és feltétlen.

Törvényi összeütközés értékelése – jelen esetben alapjog korlátozása szabálysértési tényállás alapján – nem a helyszínen intézkedő rendőr, nem is panaszos, és nem is a Testület kompetenciájába tartozó kérdés, ez kizárólag az igazságszolgáltatás síkján vitatható meg alaposan. A Testület azt értékelte – anélkül, hogy az adott cselekményért fennálló szabálysértési felelősség kérdésében állást foglalt volna –, hogy a tárgyi esetben a szabálysértés és továbbfolytatásának olyan fokú gyanúja fennállt-e, amely elégséges jogalapot teremtett az előállítással megvalósult jogkorlátozásra.

Szükséges ismételt utalni az Rtv. 11. § és 13. §-ában rögzített kötelezettségekre, amelyeknek nem csak intézkedés kezdetén, hanem annak egésze alatt köteles megfelelni a rendőr. Azaz a rendőr szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően köteles teljesíteni, illetve védeni köteles a közbiztonságot és közrendet, és akkor, amikor közbiztonságot, közrendet sértő vagy veszélyeztető cselekményt észlel, intézkedni köteles. Ennek megfelelően a r. százados, miután szabálysértőnek ítélte meg a panaszos kiabálását, aki azt felszólítására sem szüntette meg, eleget téve a fenti követelményeknek egy további intézkedés, a súlyosabb jogkorlátozást jelentő előállítás mellett döntött. Szükséges arra is rámutatni, hogy a panaszos magatartása ellentétes volt az Rtv. 19. §-ával, amely szerint a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. E feltétel jelen esetben – figyelemmel arra, hogy a panaszos számára is tudottan bonyolult megítélésű szabálysértési probléma jogi értékelése volt a rendőri intézkedés alapja – bizonyosan nem állt fent.

A Testület megítélése szerint – egybevetve az összes körülményt – tényként rögzíthető, hogy a panaszos tudatosan folytatta provokatív tevékenységét, amelyet többen tapasztalhattak is a Városháza előtti téren. A Testület szerint a fent ismertetett tényállás és ezzel együtt a panaszos viselkedése jogalapot szolgáltatott az előállításhoz minimálisan szükséges gyanúok fennállásához.

Az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésében szereplő előállítási okok ugyan mintegy „lehetőségként” szolgálnak a rendőr számára, azaz adott esetben az intézkedő rendőr diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak alkalmazása. A Testület véleménye szerint a rendőri intézkedés már csak azért is tekinthető arányosnak, mert egy ezzel ellentétes, esetleges rendőri passzivitás lehetővé tette volna a szabálysértés gyanújára okot adó magatartás –egyébként valószínű – továbbfolytatását.

A Testület álláspontja szerint – a panaszos cselekményének érdemi minősítése nélkül – a vizsgált esetben intézkedő rendőrök indokoltan és az arányosság követelményének szem

előtt tartásával döntöttek a panaszos előállítása mellett, ezáltal tehát nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

b) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A panaszos előállítása 8 óra 45 perckor vette kezdetét, szabadon bocsátásra 11 óra 42 percig került sor, azaz az összesen három órát vett igénybe. A rendőrkapitányság vezetője a következőkkel indokolta az időtartam terjedelmét: helyszíni intézkedések végrehajtása; rendőrségi objektumba történő előállítás, beszállítás; ruházatátvizsgálás; panaszjogról való tájékoztatás; a panaszos által megjelölt személy kiértesítése 10 óra 40 perckor; előállításról történő igazolás kiállítása; tárgyi bizonyítási eszközt képező transzparens jegyzőkönyvi formában történő visszatartása. Mindezek mellett a rendőrkapitányság vezetője beszámolt a panaszos szándékos időhúzó magatartásáról, amely abban merült ki, hogy egyrésztől lassan olvassa el az egyes előállítással kapcsolatos dokumentumokat, másrésztől azokat nem volt hajlandó aláírni. A panaszolt esetben hatósági tanú alkalmazására is sor került – megjegyzendő aláírása egy rendőri jelentésen szerepel is –, amit szintén időigényes eljárásnak jellemezte a rendőrség. A rendőrségnek ilyenkor először fel kell kutatnia a hatósági tanút, a rendőrségre kell szállítania, majd ezt követi az intézkedés céljának a hatósági tanúval történő közlése, valamint az iratok elolvasása, felolvasása. Annak ellenére, hogy a hivatkozott intézkedéseket – iratok elkészítését – több rendőr párhuzamosan végezte, a vizsgált intézkedést korábban nem lehetett befejezni, aminek oka elsősorban a fenti időhúzó magatartás volt.

A Testület, elfogadva a rendőrség által megjelölt panaszos személyéhez fűződő eljárási cselekményeket és az intézkedés időtartamát befolyásoló egyéb körülményeket, nem találta aránytalannak a panaszos előállításának időtartamát, **és megállapította, hogy nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz és tisztességes eljáráshoz való joga.**

Ugyanakkor aggályosnak tartja a Testület a rendőrkapitány tájékoztató levelét a következők miatt. A tájékoztatás szerint annak fényében, hogy a Testület állásfoglalása kapcsán az országos rendőrfőkapitány korábban helyt adott a panaszos ilyen jellegű panaszának, kiemelt súlyt helyezett a rendőrség az előállítás idejének korlátozására. Továbbá, a rendőrség – figyelemmel arra, hogy a panaszos az elmúlt 1 évben állandó rendőri intézkedéseket provokál, majd valamennyi intézkedés ellen több hatósághoz, szervezethez is panaszt jelent be –, ugyancsak nagy hangsúlyt helyeztetett az intézkedések dokumentáltságára, vagyis arra, hogy később annak jogszerűsége egyértelműen igazolható legyen. Ezzel kapcsolatosan a Testület felhívja a figyelmet arra, hogy a rendőri intézkedés jogszerűségét nem az ilyen és ehhez hasonló külső befolyásoló tényezőktől kell függővé tenni. A jogszabály egyértelműen előírja az előállítás időtartama vonatkozásában azt, hogy az előállítás „legfeljebb a szükséges ideig tarthat”, ezért elsősorban ennek mentén kell minden intézkedést végrehajtani, függetlenül az intézkedés alá vont személyétől. Ugyanígy az intézkedéssel kapcsolatos dokumentálási

kötelezettséget is jogszabály rögzíti, amelyet ugyancsak nem befolyásolhat az intézkedés alá vont személye.

c) A panaszos kifogásolta, hogy nem közölték vele előállításának indokát.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Ezzel összefüggésben meg kell említeni azt, hogy az intézkedés helyszínén a r. százados többször tájékoztatta a panaszost magáról az intézkedés okáról, majd amikor az előállítás mellett döntött közölte vele, hogy kiabálása okán – amelyet rendőri felszólítás ellenére nem hagyott abba –, szabálysértés továbbfolytatása miatt állítja elő. A rendőrkapitányság épületében a panaszos aláírásával ellátta az előállítás tényét – azaz az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontját – és időtartamát rögzítő igazolást. Ezen túlmenően a hatósági tanú írta alá az intézkedő rendőr jelentésének második oldalát, miszerint az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerinti tájékoztatót a panaszos az előállítás okáról és időtartamáról megkapta.

A Testület a fenti bizonyítékokat elegendőnek tartotta ahhoz, hogy megállapítsa, nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga az általa sérelmezett tájékoztatás elmulasztása kapcsán.

4) A Testület ezt követően azt mérlegelte, hogy szükséges és indokolt volt-e a panaszossal szembeni bilincselés alkalmazás.

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincselés alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincselést alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincselés alkalmazásának esetköreit: bilincselés alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincselés alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. Ugyanezen szakasz (4) bekezdése sorolja fel a bilincselés lehetséges módjait, amely között a b) pont rögzíti a kezek előre, illetve hátra bilincselését.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A kényszerítő eszköz alkalmazását a Szolgálati Szabályzat említett 57. §-ának (3) bekezdése alapján jól hallhatóan, közérthetően és határozott

módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A vizsgált esetben a rendőrségi iratok a bilincselés okául és alapjául az Rtv. 48. § c) és d) pontját, azaz a szökés megakadályozása és ellenszegülés megtörése érdekében történő bilincshasználatot jelölték meg.

A rendőrkapitányság vezetője szerint a panaszos megbilincselésének indokoltságát a következő okok igazolták. A panaszos az intézkedés során egyre agresszívabbá vált, „AVH! Gy. – Sz. egyforma! Diktatúra! Stb.” szavakat kiáltotta, amely tevékenysége folytán támadásától lehetett tartani. Ezen túlmenően a panaszos a szabálysértést rendőri felszólítás ellenére sem volt hajlandó befejezni, sőt magatartása a rendőri intézkedés során egyre agresszívabb lett, kiabálni kezdett. Mindezek miatt az ellenszegülés megtörésének szükségessége és indokoltága megállapíthatóvá vált, továbbá tekintettel arra, hogy a panaszossal szemben kényszerintézkedést (előállítás) rendeltek el, ezért a szökésétől is alappal lehetett tartani.

A bilincskalkuláció indokolását az alábbiak miatt nem tartotta elfogadhatónak a Testület.

Szükséges elsősorban azt rögzíteni, hogy az intézkedéskor hatályban levő Szolgálati Szabályzat 58. § (2) bekezdése mit ért ellenszegülés alatt a kényszerítő eszközök alkalmazása során. A rendelkezés szerint ellenszegülés az a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenység, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályoz. A jogszabályhely szerint ellenszegülésnek tekinthető különösen az, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson.

A videofelvétel, illetve a rendőrségi iratok sem támasztják alá azt, hogy a panaszos célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet folytatott volna, noha az kétségkívül, hogy a rendőri intézkedésnek felszólításra nem tett eleget, illetve való igaz az is, hogy a panaszos többször elkiáltotta magát, „diktatúra”. Ugyanakkor ezen magatartás nem érte el – a Testület nézőpontja szerint – azt a szintet, ami a bilincselést indokoltá tette volna. Szükséges rögzíteni azt is, hogy a r. százados a fokozatosság elvének figyelmen kívül hagyásával járt el, akkor, amikor a panaszost a testi kényszer, mint enyhébb fokú kényszerítő eszköz mellőzésével rögtön az után bilincselte meg, hogy a panaszos háromszori „diktatúra” felkiáltásával nem hagyott fel rendőri felszólításra. A szökés megakadályozása érdekében történő bilincselést a Testület szintén nem fogadta el azon rendőrségi indokra tekintettel, hogy az előállítás, mint kényszerítő intézkedés kilátásba helyezése miatt automatikusan tartani lehetett a panaszos szökésétől. Semmilyen olyan körülményt nem rögzít a videofelvétel, ami azt igazolná, hogy a panaszos szökésétől kellett volna tartani. A felvételen szökésre utaló panaszosi lépés nem tapasztalható, bár kétségkívül az, hogy a panaszos az egész rendőri intézkedés során mindvégig kritikával illette a rendőri fellépést, mindezen körülmények azonban a panaszos megbilincselését nem alapozták meg.

A fentiekre tekintettel a Testület megállapította, hogy jogszerűtlenül, a megfelelő jogalap és indok híján került sor a panaszos megbilincselésére, ami által sérült személyi szabadsága és az emberi méltósághoz való joga.

5) A panaszos sérelmesnek tartotta azt, hogy addig, amíg ő két bejelentést is tett a sérelmezett intézkedés napján, a rendőrség részéről mégsem tapasztalt érdemi intézkedést.

a) A panaszos az első bejelentését, mintegy tényközlésként tette meg. A panaszosi előadás szerint azt közölte a rendőrséggel, hogy egyszemélyes véleménynyilvánítást folytat a Városháza előtt, kihangsúlyozva azt, hogy transzparens nem kandeláberen lóg, hanem horgászboton. A rendőrség a transzparens kifüggesztésére vonatkozó bejelentésre konkrét intézkedéssel nem reagált, mert a bejelentést provokációnak tekintette, és csak a tíz perccel későbbi, akkor már más személy által is ezen tényt megerősítő bejelentés után kezdtek intézkedésbe.

A Testület megítélése szerint a bejelentés provokatív jellege és szűkszavú, lényeges információkat nem tartalmazó volta miatt alappal értékelhette úgy a rendőri szerv, hogy az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján intézkedési kötelezettsége nem áll fenn.

b) A panaszos második bejelentése arról szólt, hogy személyi szabadságában korlátozzák a Városháza épületében, ugyanis őt az emeltre nem engedik fel, holott azt nem tiltja semmi. A polgármesteri hivatal dolgozói azon indokkal nem engedték fel az emeletre, hogy az az ügyfelektől elzárt terület, ott irodák vannak, illetve oda a testületi ülés megkezdésekor lehet felmenni. A panaszos erre tekintettel kérte a rendőrség intézkedését.

A rendőrség tájékoztatást nyújtott arról, hogy a város jegyzőjének bejelentése a panaszos szabálysértő cselekményére vonatkozóan párhuzamosan, ezen, második 8 óra 28 perces panaszosi hívással egyszerre érkezett. A rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása arról szól, hogy a helyszínre kiérkező rendőrök – akik egyébként a panaszost intézkedés alá vonták – megvizsgálták a panaszos által megjelölt jogsértés megvalósulását, ami alapján úgy értékelték, hogy intézkedés megalapozó jogsértés – mindenekelőtt bűncselekmény vagy szabálysértés – gyanúja nem áll fenn.

A kiérkező rendőrök először a panaszos bejelentése alapján tették vizsgálat tárgyává intézkedési kötelezettségüket. A felvételekkel is alátámasztottan jól látható volt, hogy a panaszost senki és semmi nem akadályozta személyi szabadságában, sőt ő jól láthatóan és jól hallhatóan, saját megfogalmazásával élve „egyéni véleménynyilvánítási szabadságát gyakorolta”. Minderre tekintettel a panaszosi bejelentésnek „legalább is rendőri intézkedést megalapozó értéke” nem volt.

A fentiekre tekintettel sem az első, sem pedig a második bejelentés nyomán nem talála megállapíthatónak intézkedés mulasztását a Testület, figyelemmel arra, hogy rendőri intézkedést megalapozó körülmény nem állt fenn, ezért pedig a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az egyes sérelmek, azaz maga a rendőri fellépés, az igazoltatás, az előállítás, annak időtartama és az azzal kapcsolatos tájékoztatás során alapjogsérelem nem történt, a felsorolt intézkedések jogszerűsége okán, úgy, ahogy nem állapított meg a Testület rendőri mulasztást sem a panaszos két bejelentése kapcsán. Ugyanakkor a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szembeni bilincsalkalmazás jogalap nélküli volta miatt sérült a panaszos személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga, amely sérelem eléri a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – megküldje az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. február 15.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag